

Ikt. szám: 222/1-16/2023

Heves Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése

Helyben

Tájékoztató Heves vármegye mezőgazdasági helyzetéről

Tisztelt Közgyűlés!

Heves Vármegye Önkormányzata felkérésére a **Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Heves Vármegyei Igazgatósága** (3300 Eger, Sas u. 60/A) elkészítette Heves vármegye mezőgazdasági helyzetéről szóló tájékoztatóját, melyet az előterjesztés melléklete tartalmaz.

A tájékoztatót a Vidékfejlesztési és Határon Túli Ügyek Bizottsága 2023. június 20-i ülésén tudomásul vette.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy a jelen tájékoztatóban foglaltakat tudomásul venni szíveskedjék.

Eger, 2023. június 20.

dr. Juhász Attila Simon

Törvényességi szempontból ellenőriztem:

dr. Barta Viktor
vármegyei jegyző

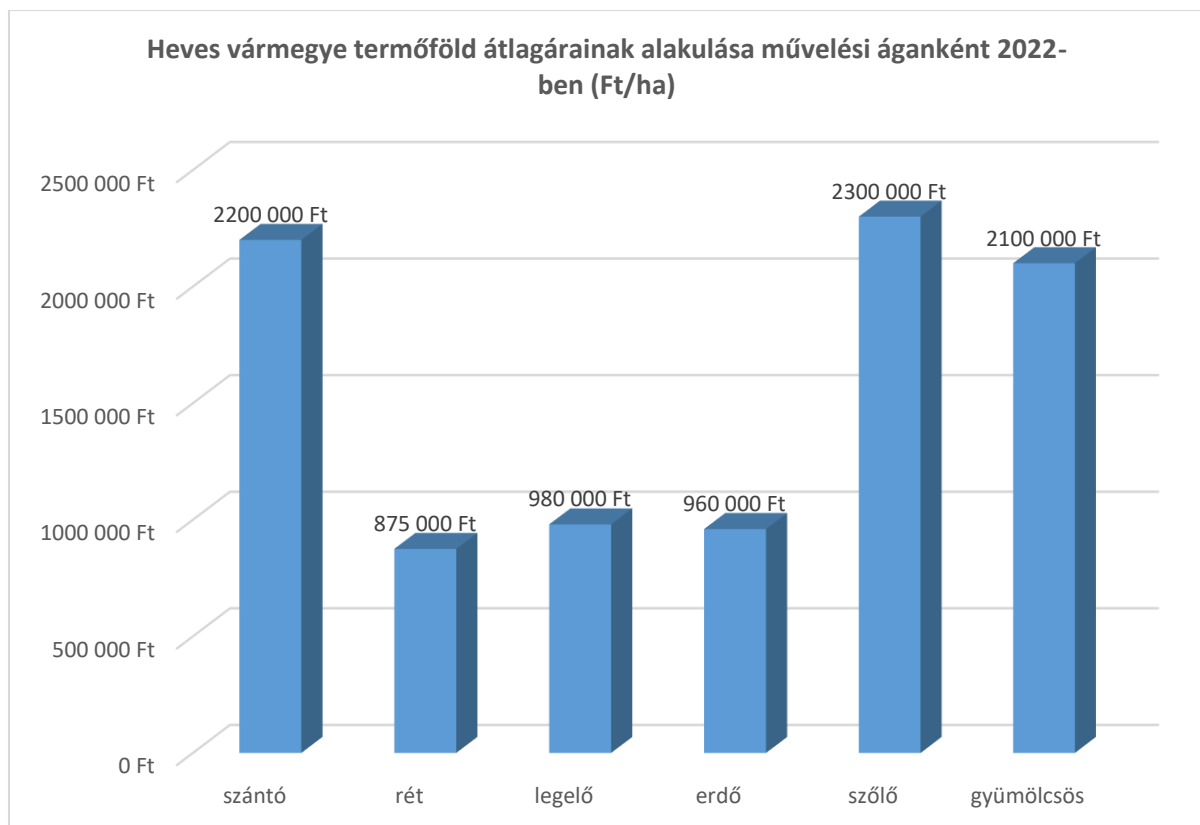
HEVES VÁRMEGYE MEZŐGAZDASÁGI HELYZETE

2022

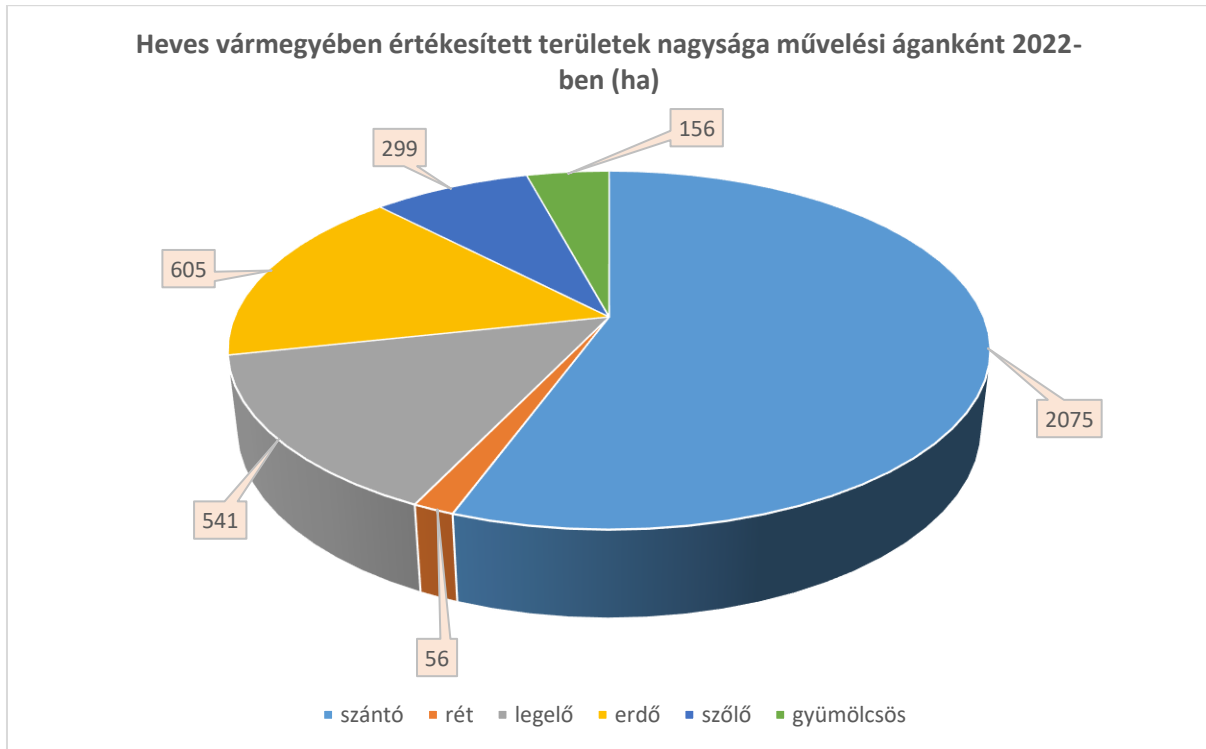
TERMŐFÖLD ÉRTÉKESÍTÉS

2022-ben a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Heves Vármegyei Szervezetének Elnöksége 43 alkalommal ülésezett, mely alatt 2589 db földügyet bírált el, ami több mint 10 %-os kereslet csökkenést jelent a 2021-es évhez képest. Az ülések alkalmával elfogadott, így megvalósult termőföld adásvételek alakulása a következő ábrákon látható.

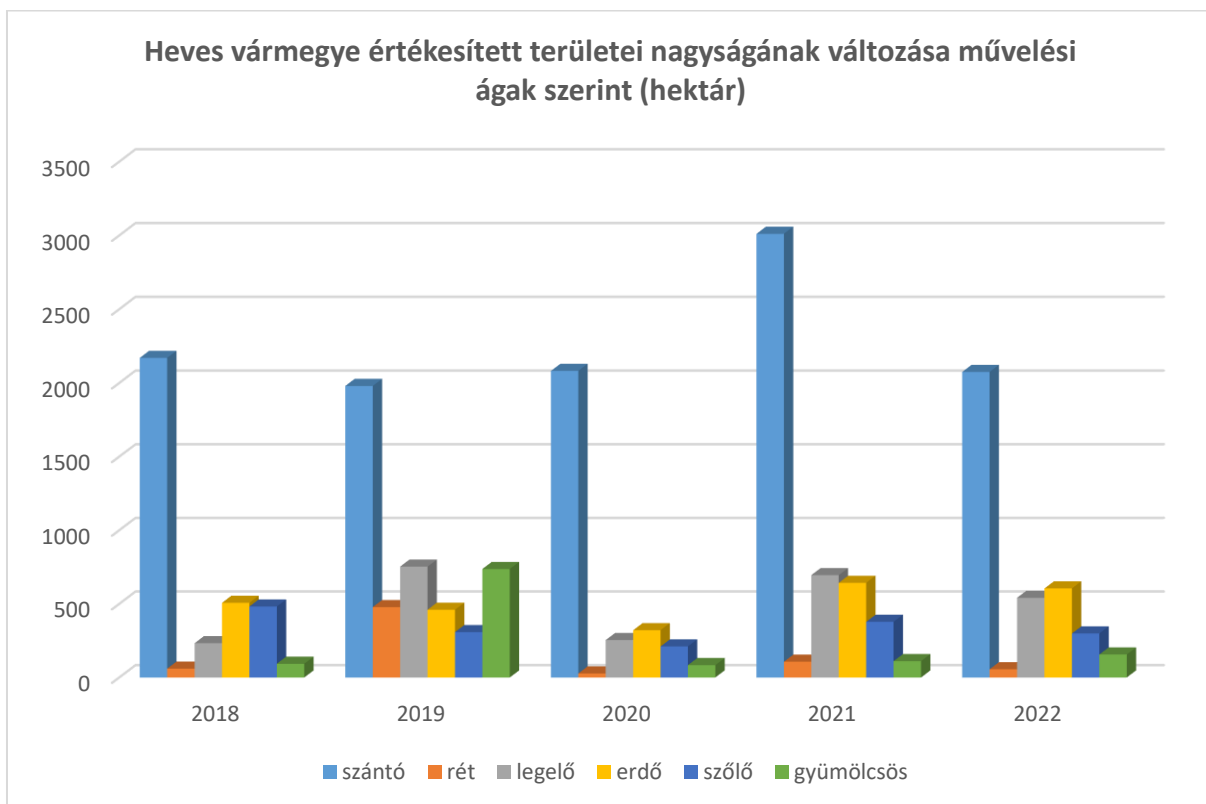
Az alábbi kimutatások kizárólag a tiszta művelési ágú területek figyelembevételével készültek el.

A művelési ágakat tekintve 2022-ben a szőlő művelési ágú területek átlagára (2.300.000,- Ft/ha) volt a legmagasabb a megyében, ezt követték a szántó területek (2.200.000,- Ft/ha), míg a tavalyi első helyről a harmadik helyre csúsztak vissza a gyümölcsösök.

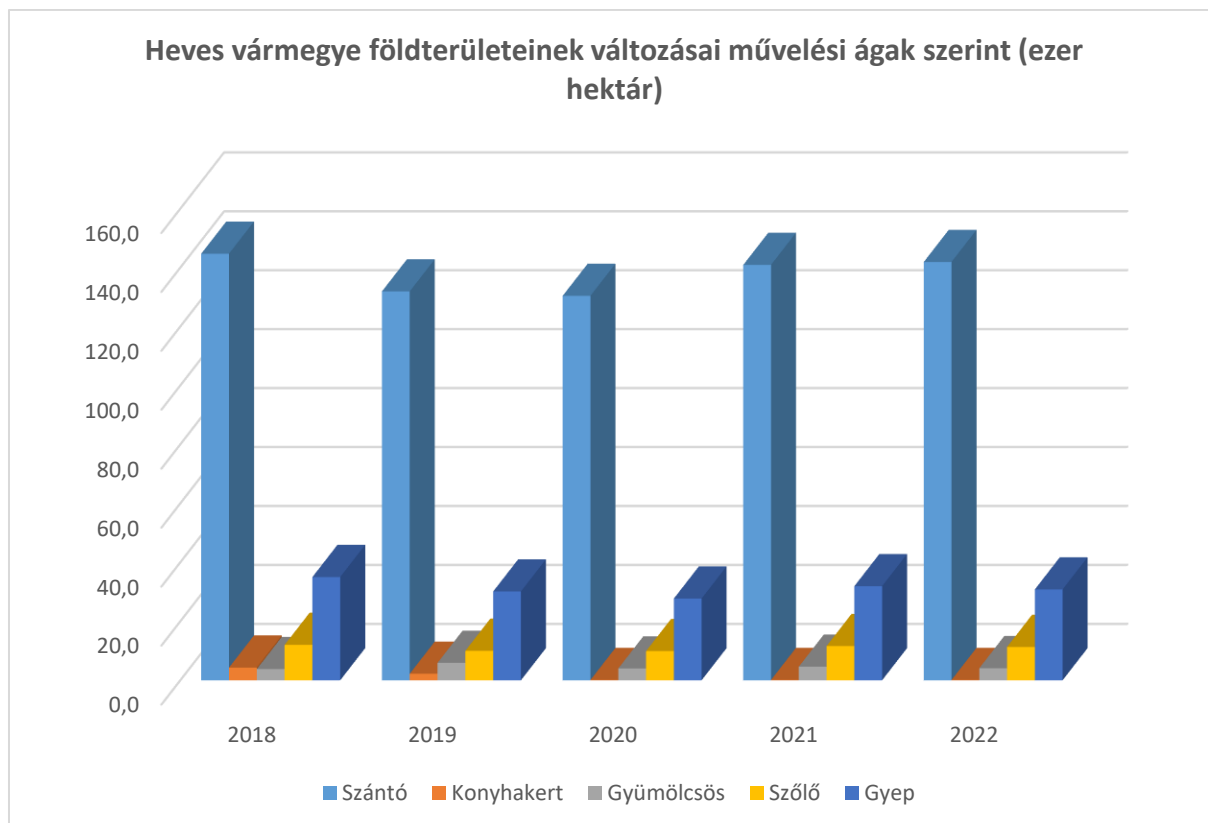

Ahogy azt az ábra mutatja, Heves vármegyében, tiszta művelési ágú területeket vizsgálva a szántó területek (2.075 ha) értékesítése volt a legjelentősebb 2022-ben.

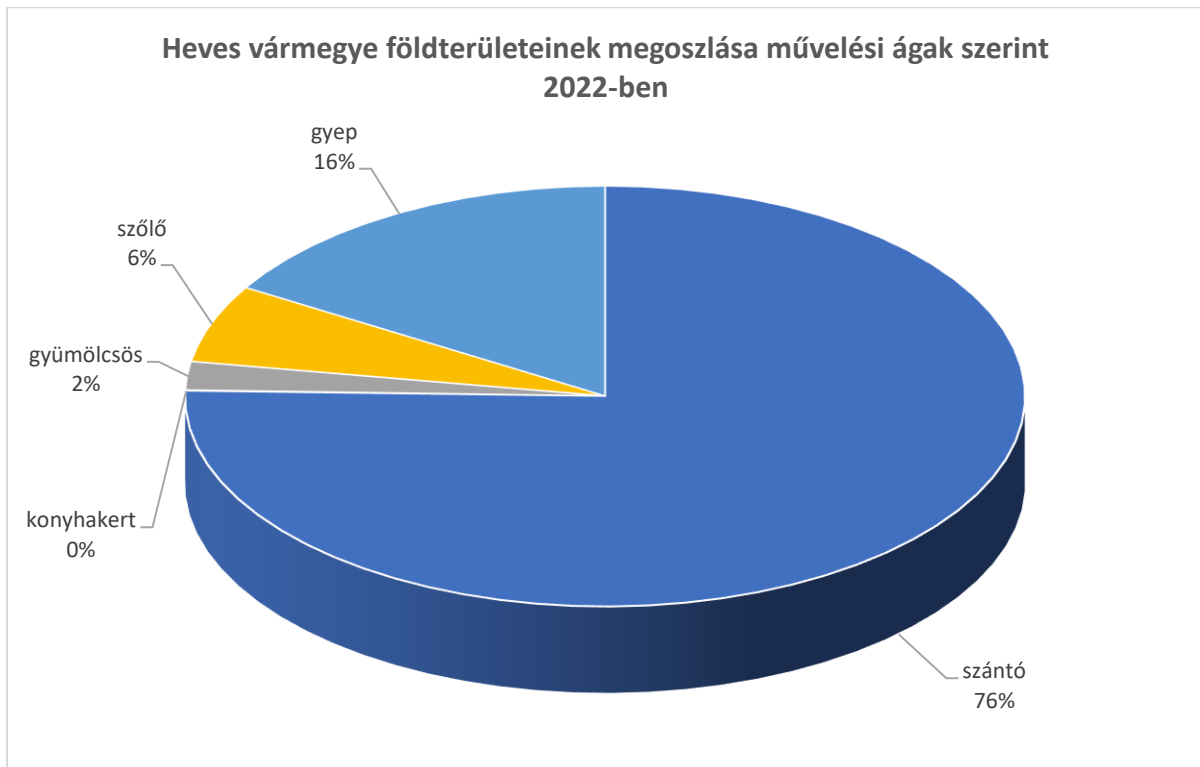

NÖVÉNYTERMESZTÉS

Magyarország mezőgazdasági művelés alatt álló földterülete 5.081.100 hektár volt, melyből Észak-Magyarország 581.600 hektárral, míg Heves vármegye 188.200 hektárral részesedett, 2022-ben. Az előző évi adatokhoz viszonyítva az országos és regionális mezőgazdasági termőterületek növekedése, vármegyei szinten enyhe csökkenése figyelhető meg.

A nagyobb távlati összehasonlításban jelentősebb zsugorodást mutató szántóterületek 2021-es látványos növekedése, bár sokkal visszafogottabb, de továbbra is növekvő tendenciát mutatott 2022-ben. Ugyanakkor a gyümölcsös, szőlő, gyep területek minimális zsugorodással zárták a tavalyi évet. A konyhakert művelési ágú területek nagysága az előző két évhez hasonlóan különösebb elmozdulás nélkül jelentős – több, mint 4000 hektár – csökkenést szenvedett el az elmúlt öt évben.

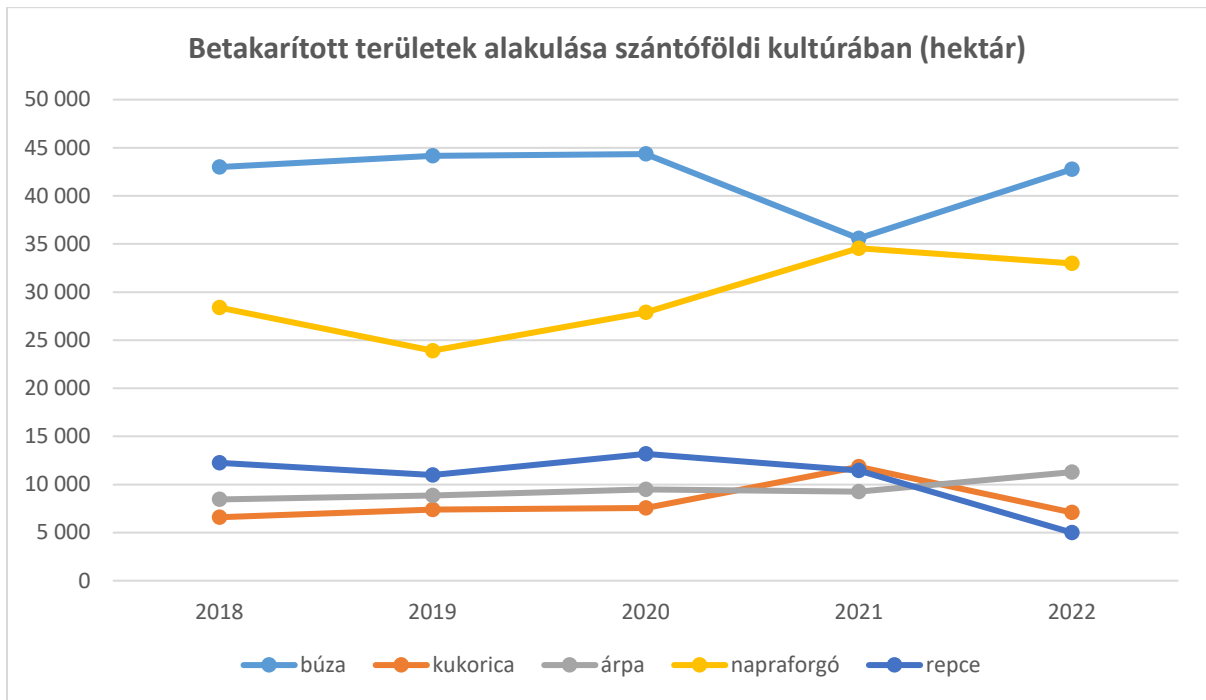

Heves vármegyében a mezőgazdasági művelés alatt álló földterületek 76%, mintegy 141.900 ha termőterület szántó művelési ágban volt nyilvántartva 2022-ben. Ez a művelési ág határozza meg a térség mezőgazdasági arculatát, a vármegye földhasználati megoszlásának legjelentősebb részét. Jóval szerényebb lefedettséggel, de továbbra is másodikként van jelen a gyep művelési ág a maga 16%-val, majd ezt követi a szőlő művelési ágba tartozó területek nagysága 6%-kal.

Heves megyében a szántóföldi növénytermesztést tekintve az őszi búza, őszi és tavaszi árpa, kukorica, napraforgó-, valamint repcemag termesztése a jellemző.

A 2022-es vetésszerkezet alakulásában, továbbra is a jól megszokott növények szerepelnek a legnagyobb hányadban:

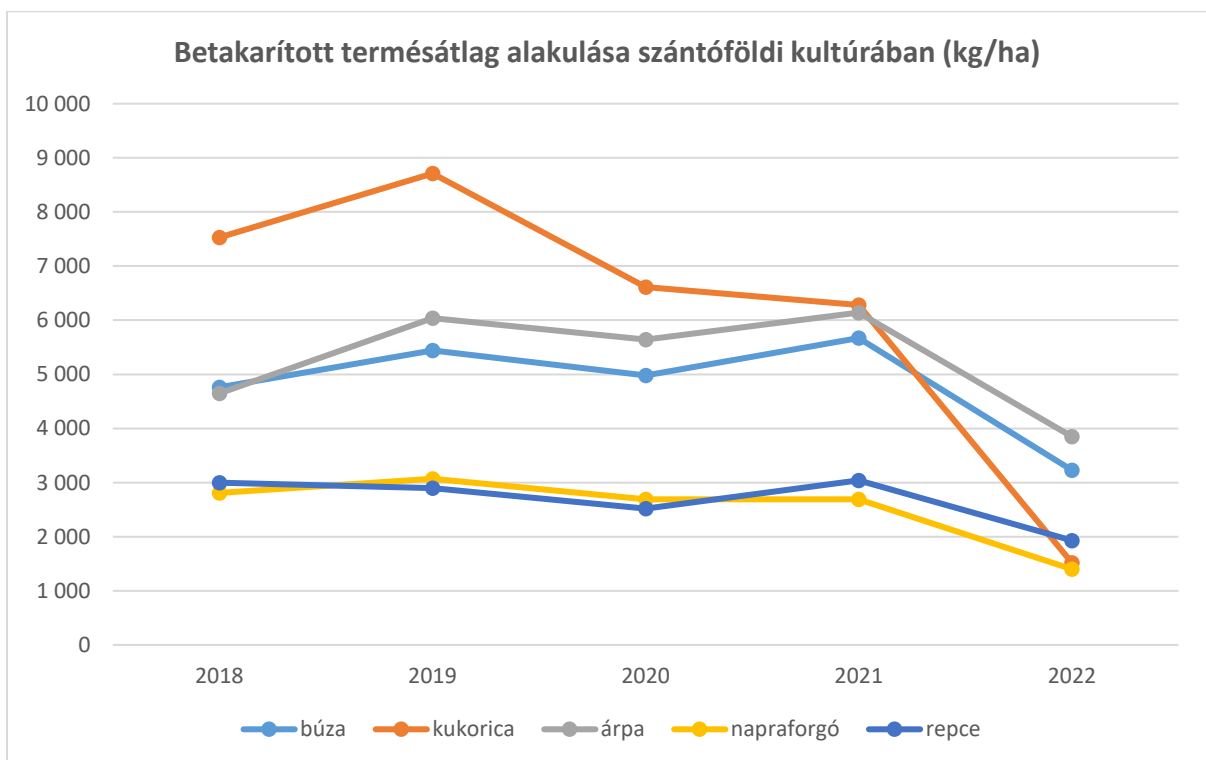
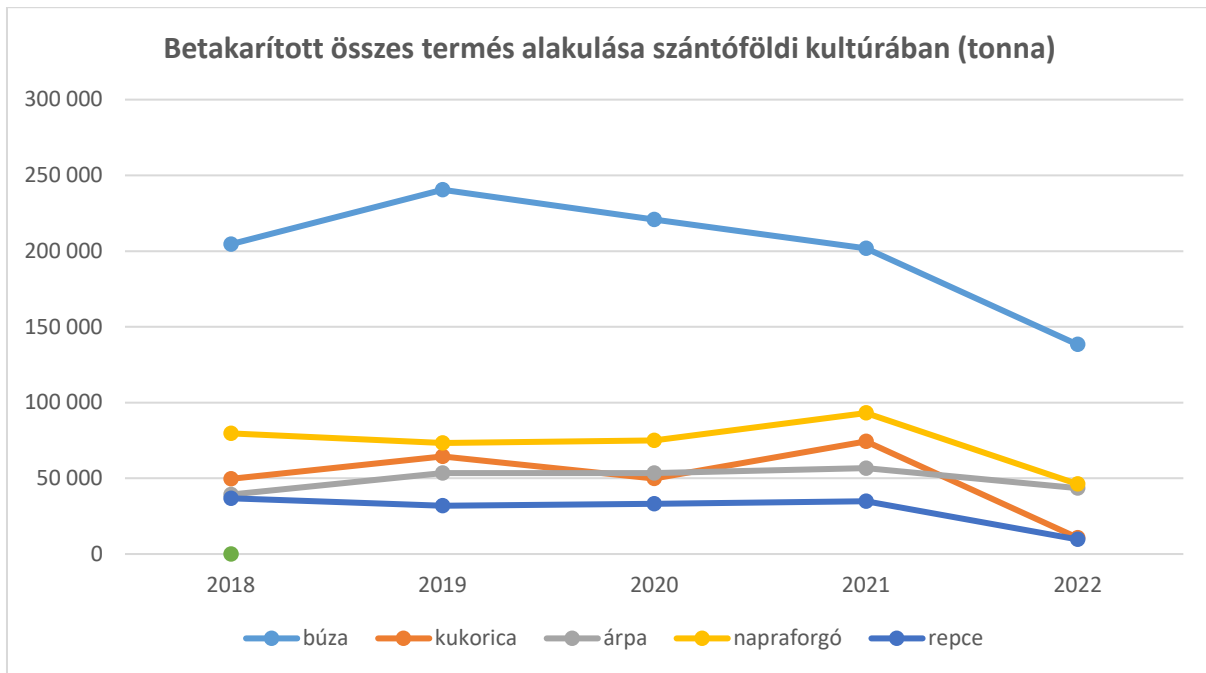
- búza: 42.773 ha
- árpa: 11.281 ha
- kukorica: 7.096 ha
- napraforgó: 32.983 ha
- repce: 4.999 ha

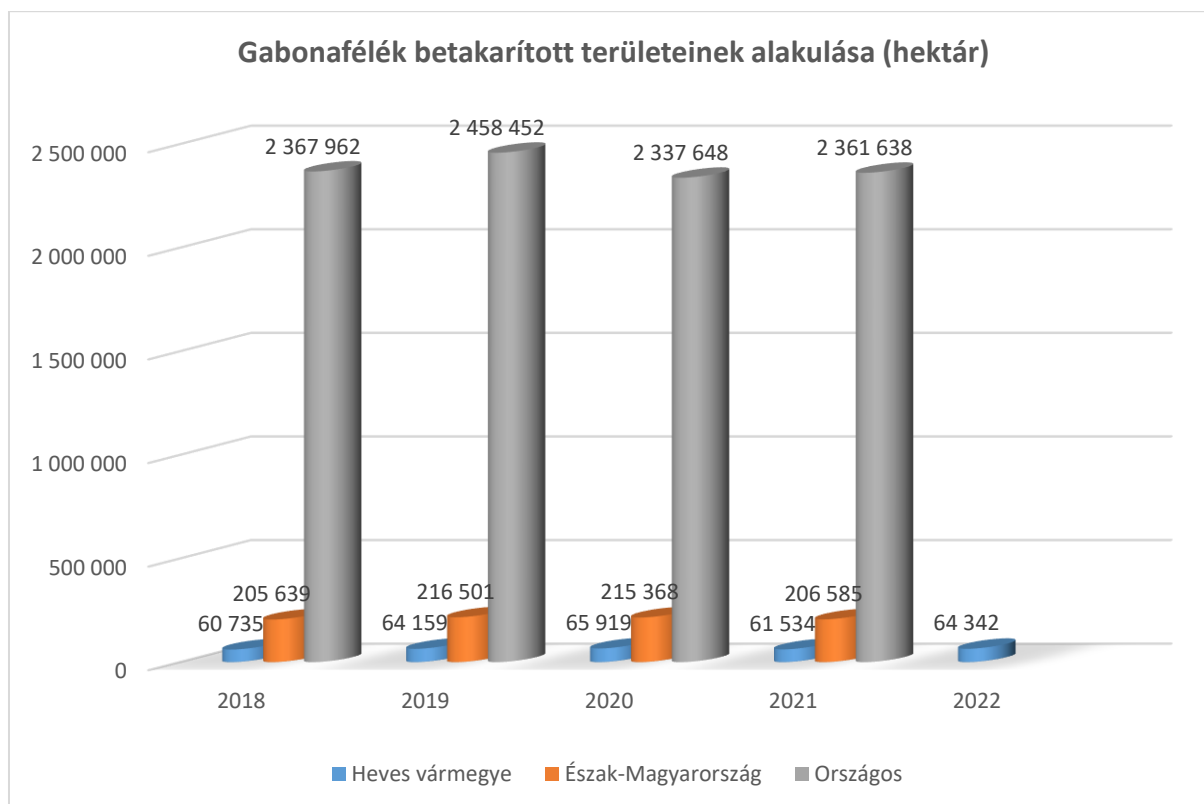
A búza és az árpa termőterülete erősödést mutatott 2022-ben. Az előző évben észlelt visszaesését követően ismét a többéves átlagához közelített a búza termőterületek nagysága. A kukorica területvesztése is csupán az előző évek jellemző mértékéhez korrigált.

2022 legnagyobb területvesztését az őszi káposztarepce élte meg. A területolvadás köszönhető volt a tavalyi szélsőséges időjárási körülmények kedvezőtlen hatásainak, ami – a kukorica és a napraforgó mellett – ezen növényi kultúrában mutatkoztak meg leginkább. A vetés ugyan optimális időben, és talajállapotok között történt, azonban már 2021 őszén sok területen kelésgyengeségek jelentkeztek, ami kitércsázáshoz, és amennyiben lehetséges volt más kultúrával történő hasznosításhoz vezetett. Így az induló vetésterületekhez képest számottevően nagyjából 50%-val csökkent a növény állományi területe.

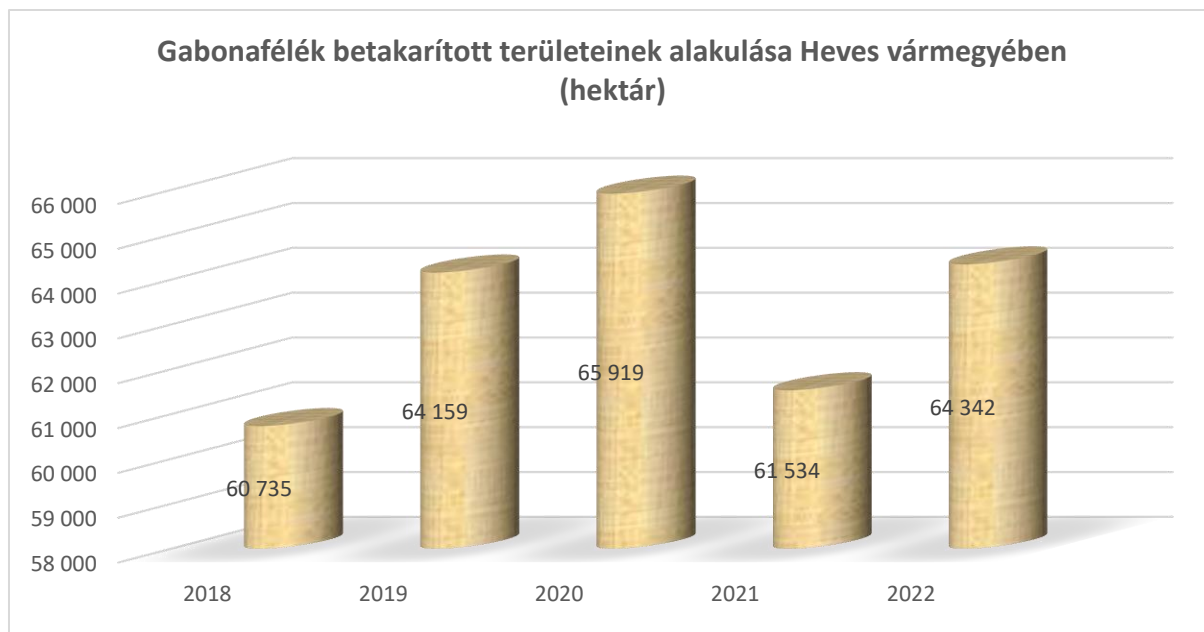
A rendkívüli aszályos környezet – az árpa kivételével – valamennyi vizsgált szántóföldi növényi kultúrában jelentős, az elmúlt öt év viszonylatában a legnagyobb termés kiesést okozta. Ebből is megfigyelhető, hogy a gazdálkodóknak még nem alkalmazkodtak a vízhiányos időszakok megfelelő kezeléséhez. Kis előretörés mutatkozik a cirok és a köles vonatkozásában, ami az aszályos időszakokra való reagálás jeleként értékelhető. A szárazságtűrő fajták, hibridek mindenképp előtérbe kerülnek, de az új növények elterjedése még várat magára.

Az öntözési gazdálkodáshoz nem adták a feltételek, kevés területet lehet öntözni a vízbázisok hiánya miatt. Jelentős állami beavatkozás, csatornarendszerek kiépítése nélkül nem is várható elmozdulás. Amennyiben a földterületek szélén lesz elérhető víz, úgy növekedhet a gazdálkodói beruházási kedv az öntözőberendezések iránt. Jelenleg többségében sem elérhető víz, sem technológia nincs jelen a mezőgazdasági területeken.

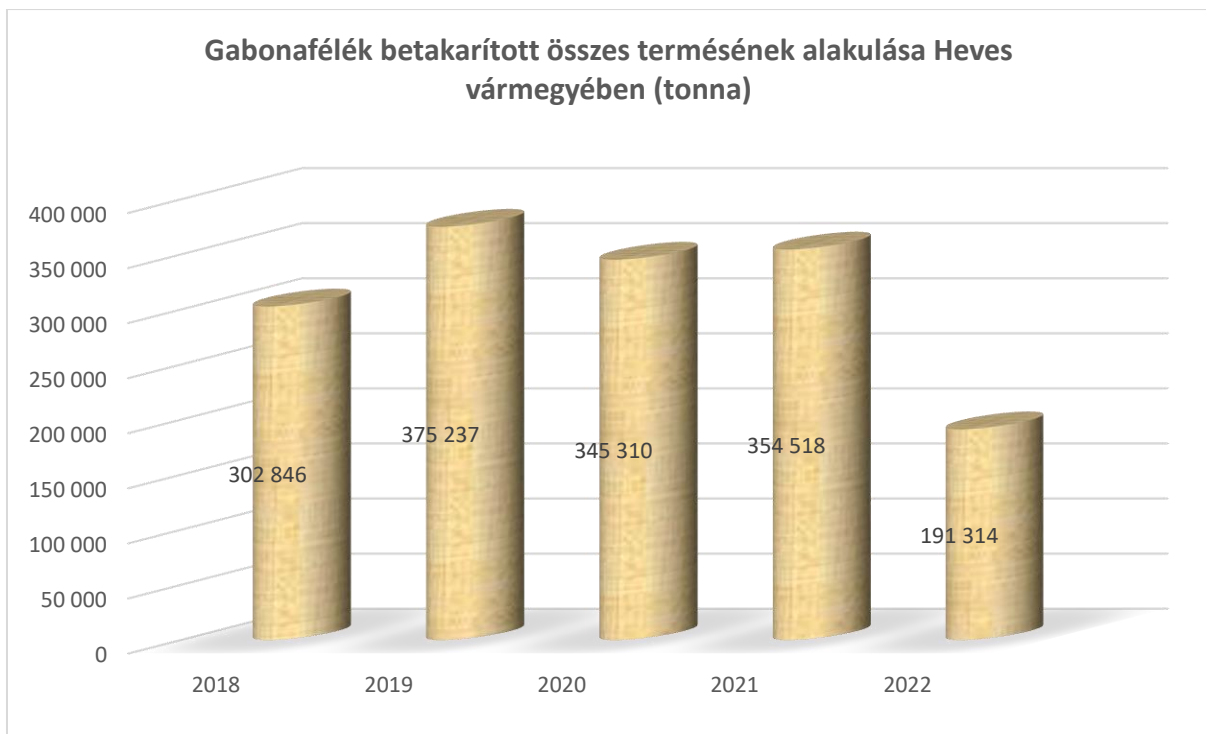
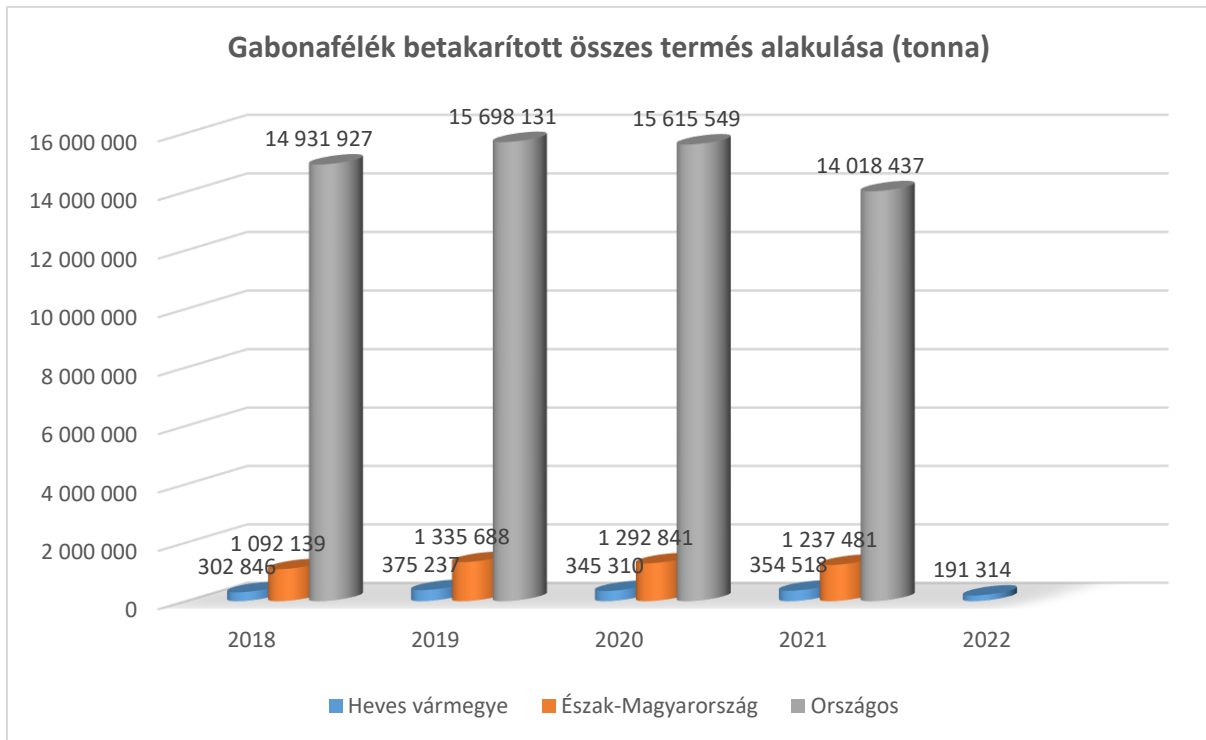

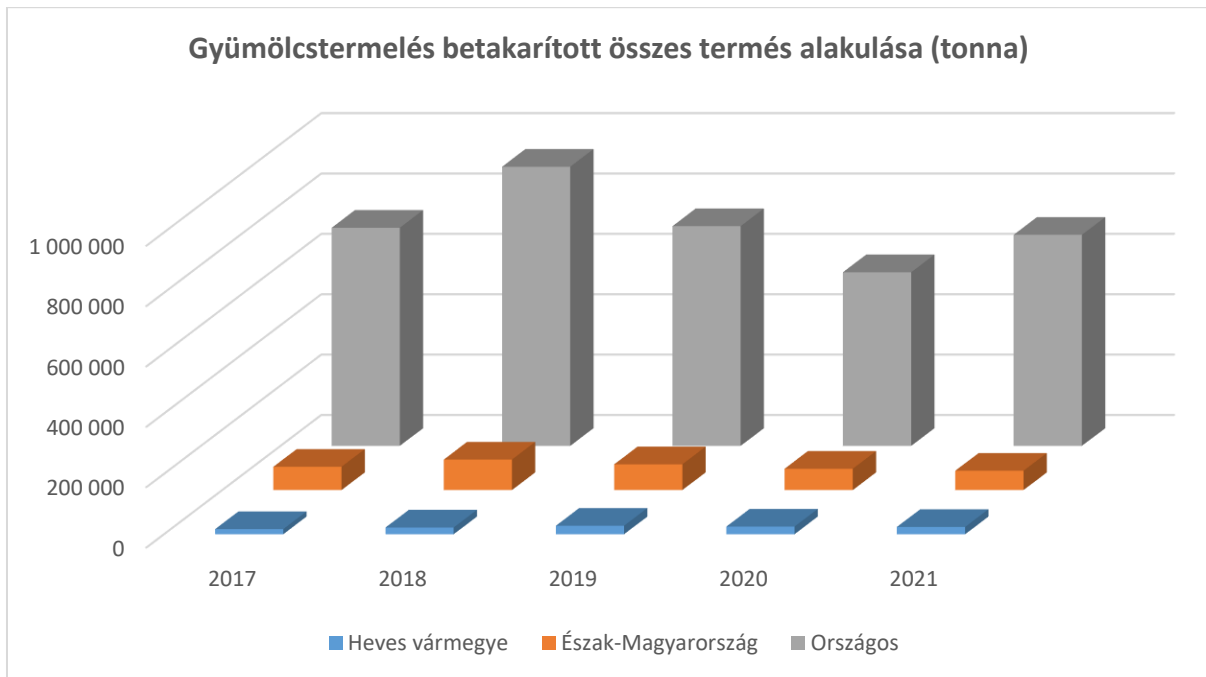
A gabonafélék betakarított területének nagysága 2015. évet követően csökkenő tendenciát mutatott, egészen 2018-ig. 2020-ra több, mint 5.000 hektárral növekedett a betakarított területek nagysága 2018-hoz képest. Heves vármegyében gabonafélék esetében mindösszesen 64.342 ha betakarított területet tartottak nyilván 2022-ben.

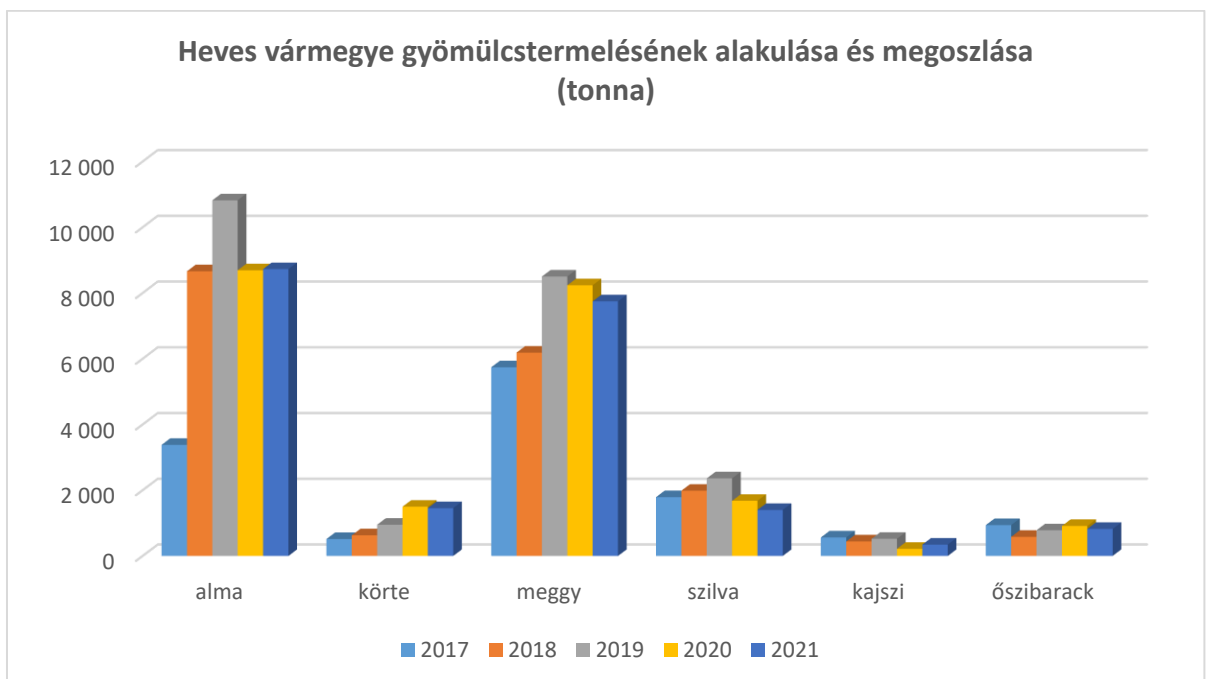
A grafikonon jól szemlélteti, hogy a vizsgált éveket tekintve, 2018-et követően a gabonafélék termésátlaga a 2019. évi kiugrás, majd visszaesés ellenére is jelentős növekedést mutatott

mind országos, mind vármegyei viszonylatban. A tavalyi aszályos év azonban – remélhetőleg időlegesen – felborította ezt a tendenciát.

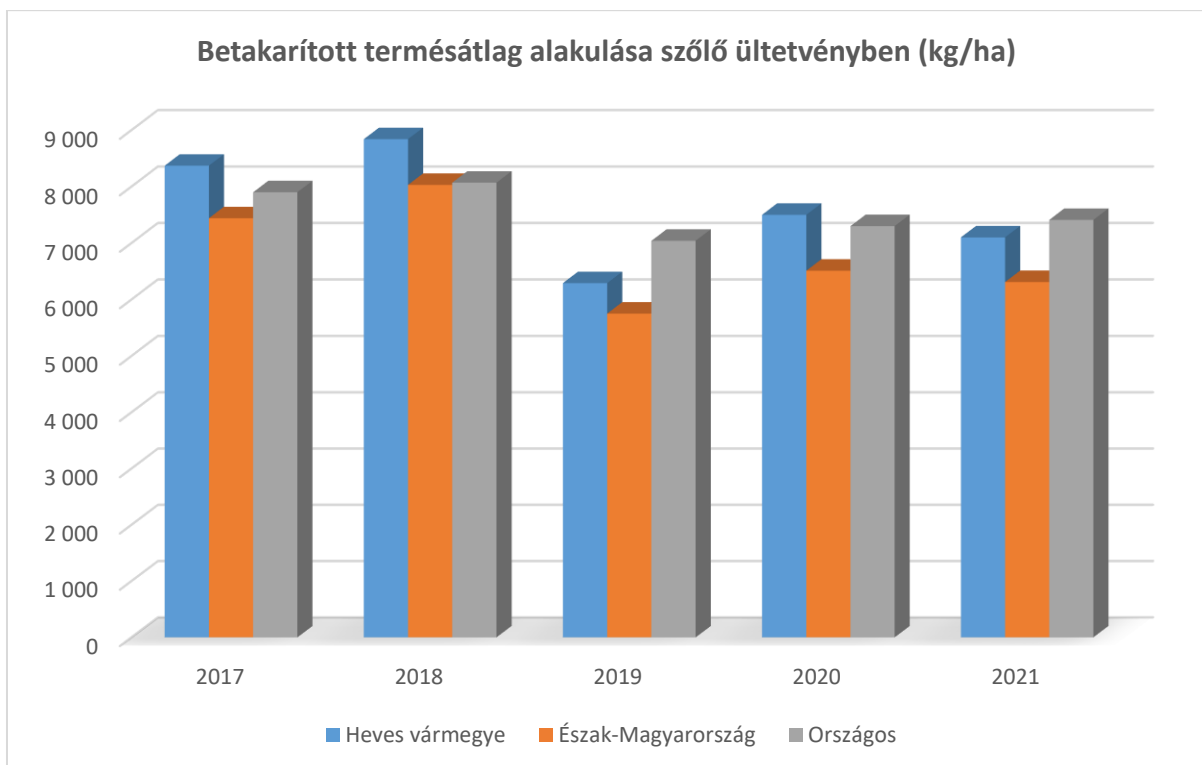
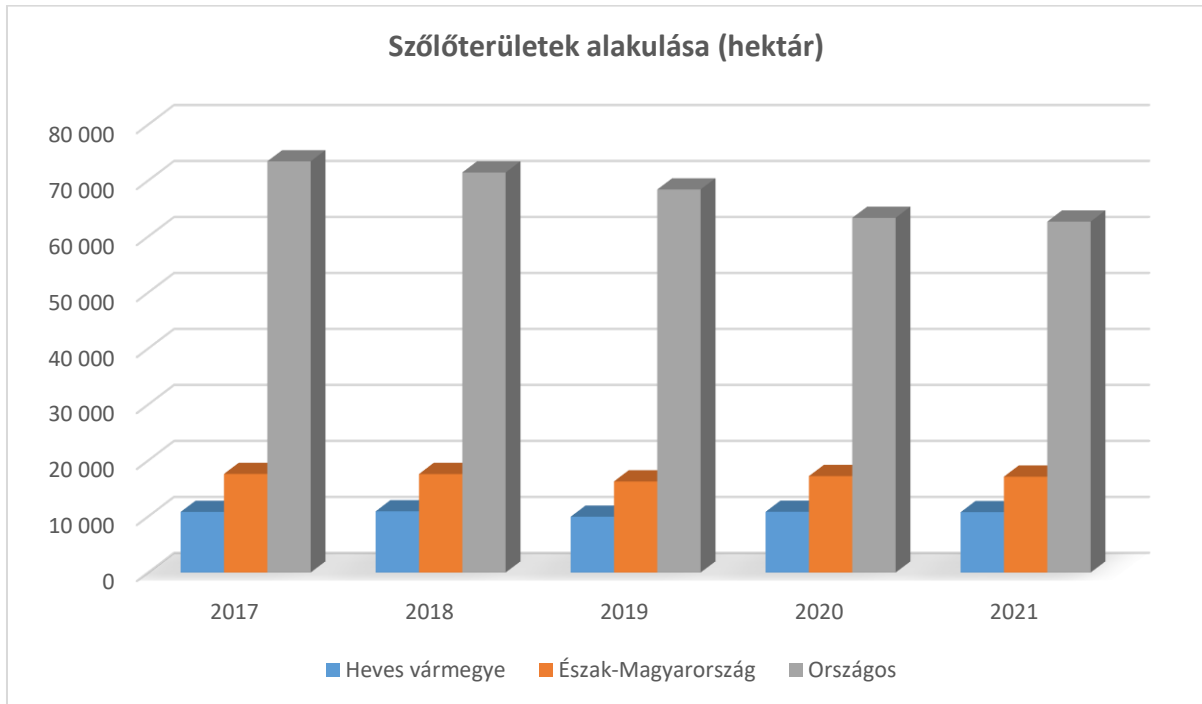

A vármegye gazdálkodói a 2017-ben legjelentősebb mértékben még meggyet termesztettek. A meggy termesztés, bár 2019-ig növekedést mutatott, de 2018-ban már az alma termelés dominált a vármegyében és a 2019-es kiugrást figyelmen kívül hagyva nagyjából stagnált a vármegye összes gyümölcsstermelését tekintve. A 2018-2020 időszakban a megoszlást tekintve az almát követően legnagyobb mértékben – folyamatos termelési volumensökkenés mellett – meggyet termesztettek. 2020-ban, a 2019-es évhez hasonlóan a harmadik legjelentősebb mennyiségű gyümölcsstermést a szilva és ringlószilva adta, amely a vármegyei gyümölcsstermés megoszlást tekintve 6,2%.

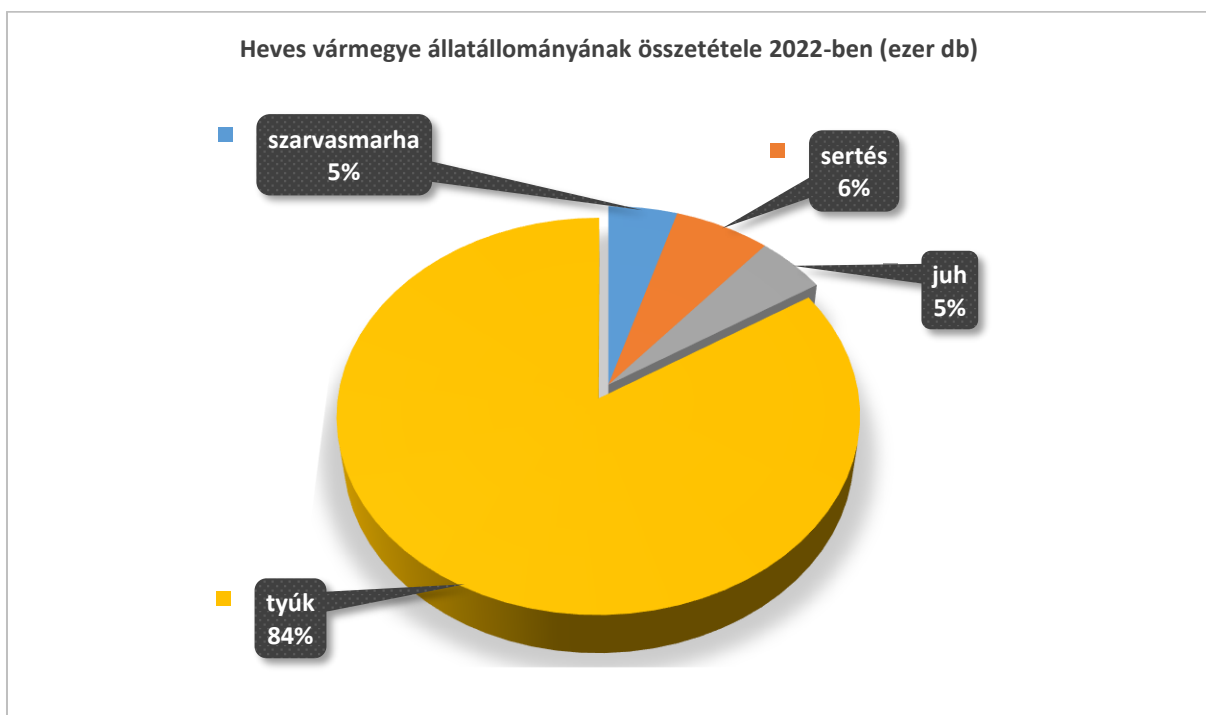
Kiemelhető, hogy az alma termésmennyisége 2017-ről 2019-re több, mint 3-szorosára nőtt, 2022-ban az megközelítőleg a 2018-as termésmennyiség értékére csökkent, tehát 8.727 tonna almatermést takarítottak be Heves vármegyében ebben az évben. A vizsgált éveket tekintve megállapítható, hogy a betakarított gyümölcsstermés mennyisége vármegyei és regionális szinten tendenciózusan csökken, ezzel szemben országosan emelkedő képet mutat.

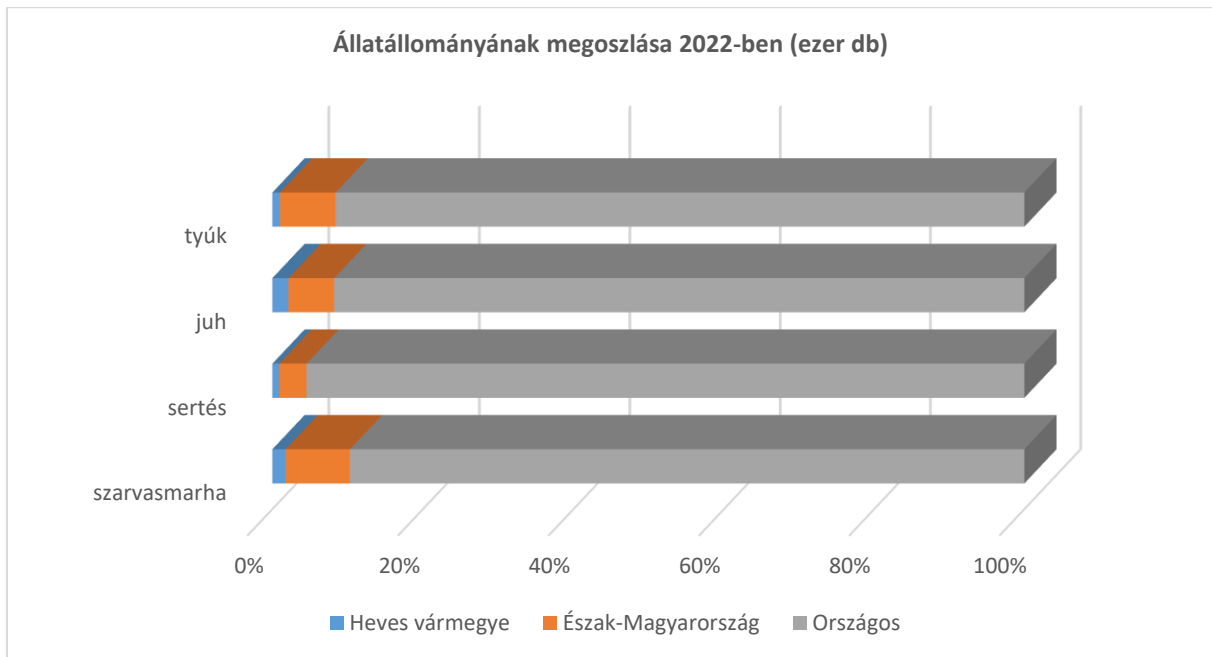
A szőlő termésátlagát tekintve 2018 előtt az országos átlagnál kedvezőbb hozammutatókkal rendelkezett Heves vármegye. A 2019-es jelentős visszaesést követően hullámzó értékeket produkálnak a vármegyei adatok, a 2018-as adatokhoz képest jelentős termésátlag visszaeséssel.

ÁLLATÁLLOMÁNY

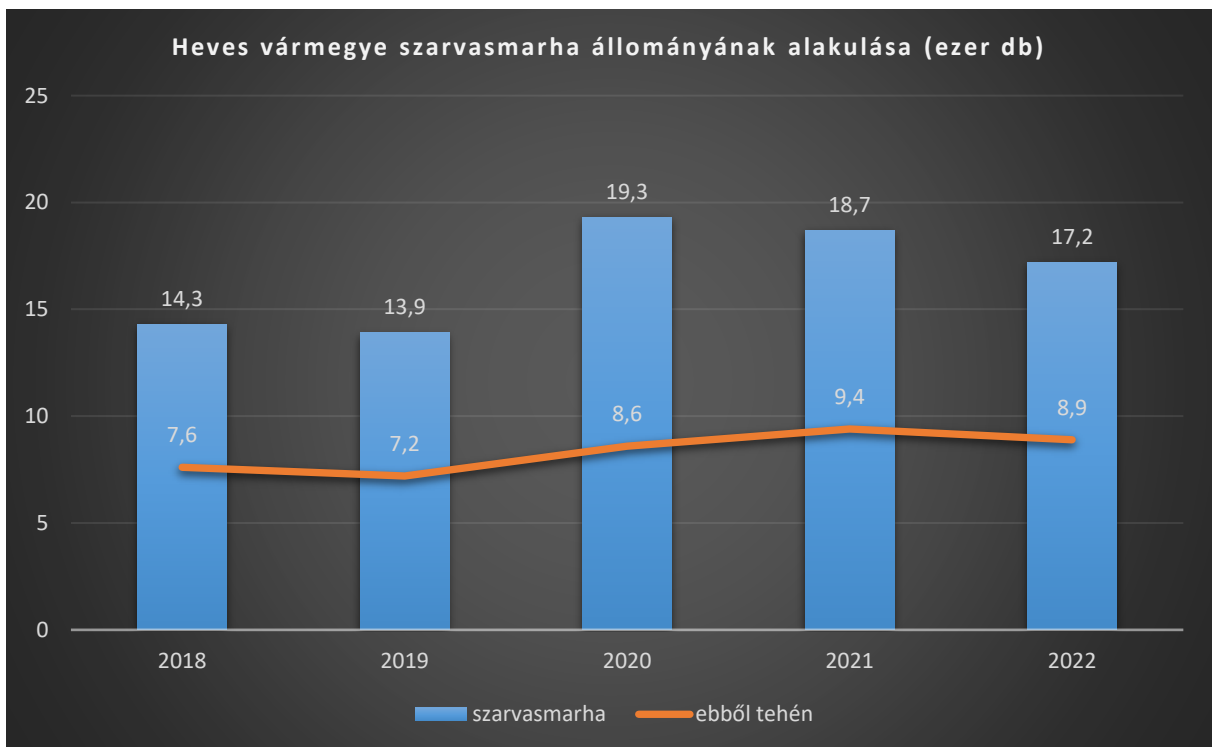
Heves megyében a haszonállatok közül 2022-ben a tyúk, juh, sertés és szarvasmarha állomány mérete volt meghatározó.

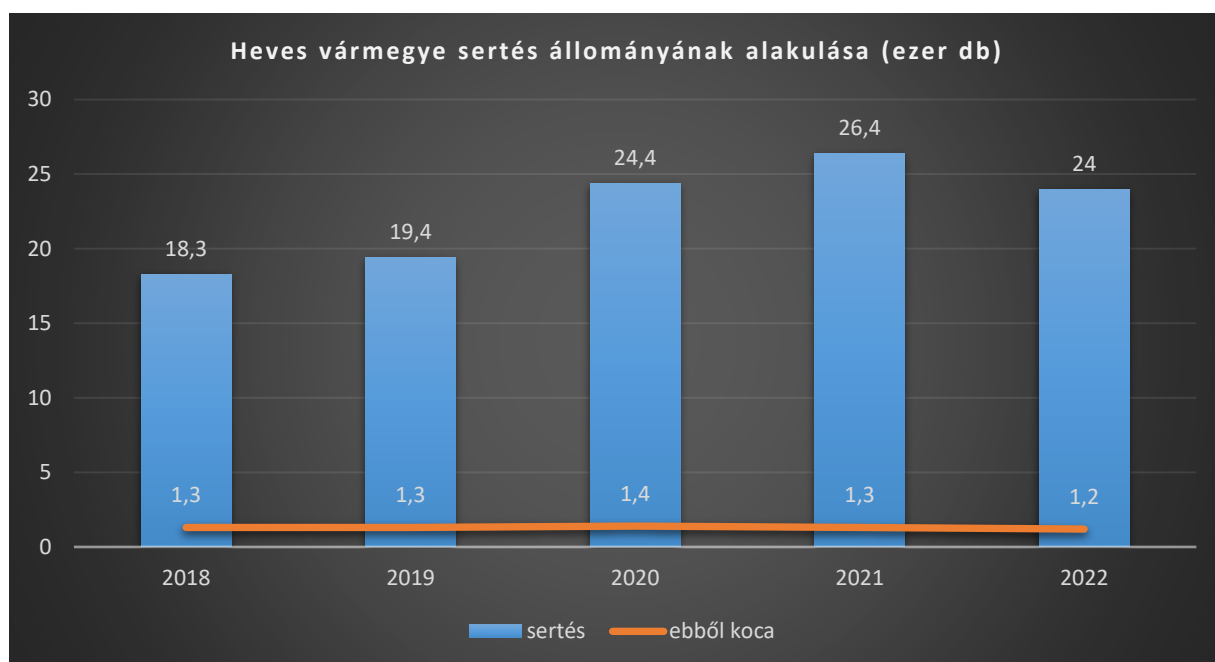
A tárgyévben bár csökkenő tendencia mellett továbbra is a tyúk állomány mérete volt a legjelentősebb 310.100 egyeddel, ami vármegyei megoszlást tekintve 84%-ot jelent.

Míg Heves vármegyében a megoszlás nagyságát tekintve a tyúk állományt a juh állomány követte 2019-ben, addig 2020-tól már a sertésállomány a második legnagyobb állomány. Így 2022-ben országosan és regionális szinten is a sertésállomány foglalta el a második helyet. Vármegyei és országos viszonylatban is a juh állomány mérete volt a legkisebb, a szarvasmarha állomány is megelőzte a sorban.

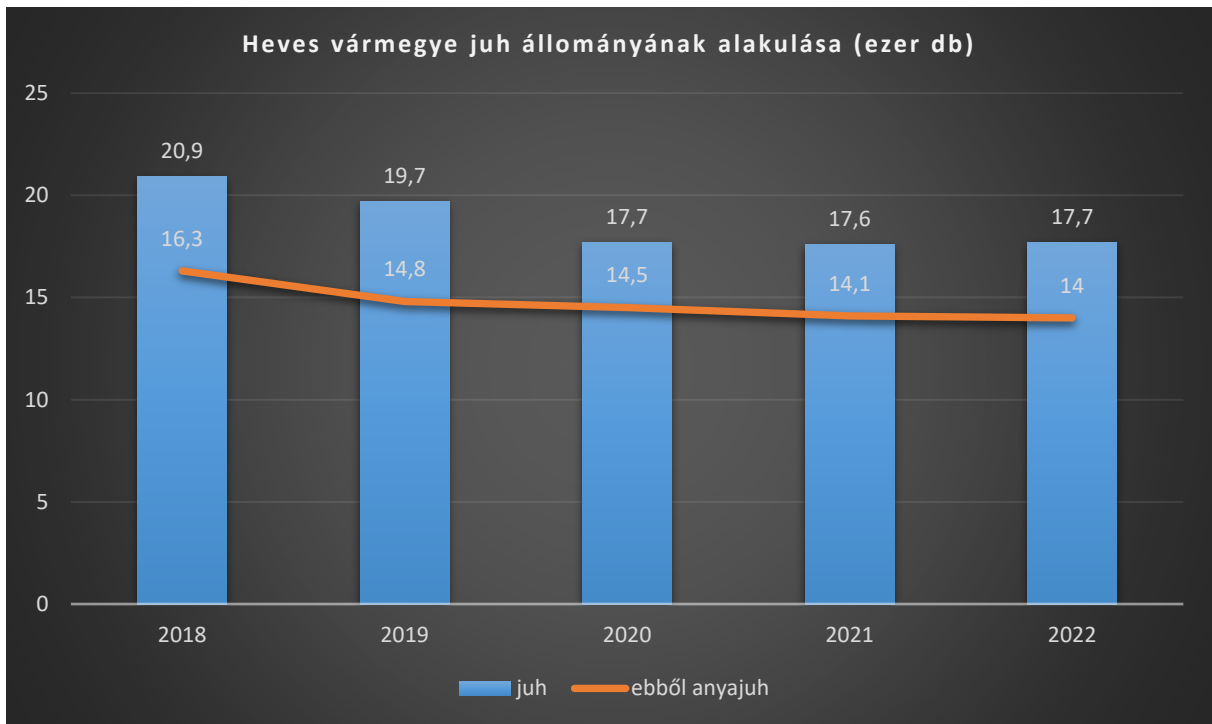
2019-ig a szarvasmarha állomány mérete csökkenő tendenciát mutat a vármegyében, míg a tehén állomány mérete stagnál. 2020-ra ez a kép jelentősen megváltozik a több, mint 5.000 egyedszám növekedés markáns, ugrásszerű változással jár a szarvasmarha állomány méretében, mely növekedésből a tehén állomány 1.400 egyedet tesz ki. 2021-től meginduló enyhe csökkenési ütem 2022-re felgyorsul, mely mozgás arányváltozásokkal is együtt járt, mivel a tehenek száma a 2020. évhez képest az összlétszám csökkenés ellenére is 300 egyeddel nőtt 2022-re.

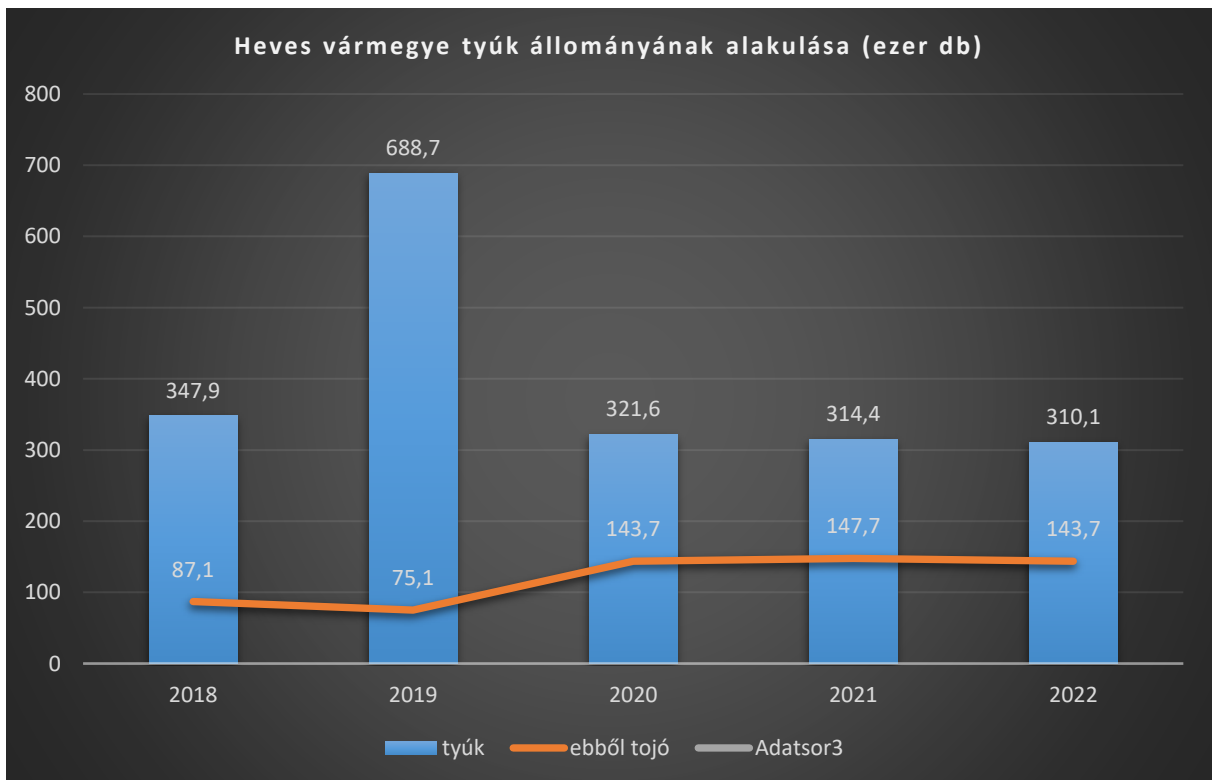
A sertésállomány növekedése folyamatos volt a megyében 2018-tól. 2019-ről 2020-ra jelentős mértékben, közel 5.000 egyeddel bővült az állomány, melyet 2021-ben további 2.000 egyedes növekedés, 2022-re pedig ugyanennyi csökkenés követett. Az anyakoca állomány mérete 2018 óta stagnáló értékeket mutat.

A juh állományban tapasztalható csökkenő, 2018 óta folyamatos. A tavalyi év akár bizakodásra is engedhetne következtetni, ha az anyajuh egyedeknek a száma lekövette volna 2022 összállományi adatokat, de az egyedszám csökkenés itt tovább gyűrűzött.

2022. december 1-jén a főbb haszonállatfajokból kevesebbet tartottak az egy évvel korábbinál, részben a nagymértékben emelkedő tartási költségek miatt.

A tyúkállomány 2018-as méretéhez képest 2019-ben közel megkétszereződött, így Heves megyében számuk 688 700 db volt. A tojók száma a vizsgált éveket tekintve 2019-ig folyamatosan csökkent (75 100 db). A teljes állomány méret 2020-ra ugyan visszaesett (321 600 db), de a tojók száma 2019-hez képest közel kétszeresére növekedett (143 700 db). A 2021. évben a tyúkállomány mérete hasonlóképp alakult 2020-hoz képest.

GAZDASÁGI SZERVEZETEK

2022-ben Heves vármegyében 52.646 db működő gazdasági szervezet volt. Ebből 17.612 db a mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, halászati gazdasági ághoz tartozott, amely a megyében működő szervezetek 33,5 %-a.

Heves vármegye mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, halászati regisztrált gazdasági szervezetei száma 2022-ben									
Gazdasági szervezetek száma összesen	Ebből				Gazdasági szervezet összesen	Ebből			
	társas vállalkozás	önálló vállalkozó	vállalkozás összesen	nonprofit szervezet		társas vállalkozás	önálló vállalkozó	vállalkozás összesen	nonprofit szervezet
17 612	390	17 170	17 560	26	100	98,2	100,1	100,1	100
előző év azonos időpontja = 100,0%									

A vármegyében regisztrált mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, halászati vállalkozások a különböző gazdálkodási formák szerint a következőképpen alakultak.

Heves vármegye regisztrált mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, halászati vállalkozásainak száma gazdálkodási forma szerint 2022-ben					
Összesen	Ebből				
	korlátolt felelősségű társaság	részvénytársaság	betéti társaság	szövetkezet	egyéni vállalkozó
17 560	264	7	54	26	568